

de digitale

AlleMansKroniek

Redactie: Ap Middelkamp, Roland Oosting en Jan Roelof de Haan
 Reacties en bijdragen naar: redactie@assermannenkor.nl

19-1

**D
U
O
H
N
I**

De voorzitter	2
Jubileum evenementen	3
Ach mannekes	4
Potgrondactie 2022	5
Tango	6
Superbike	7
In Memoriam Wim Bonnen	8
Een moeizame liefdesrelatie	9+10
AMK van voor 1922 (deel 2)	11,12+13
Heel Holland zingt	14+15

Van de voorzitter

Als eerste wil ik nog even stilstaan bij het overlijden van Wim Bonnen. Wat er maar mis kon gaan na zijn overlijden, is ook misgegaan. Zijn zoon Henk was hierover heel emotioneel en dat kan ik me goed voorstellen. Wim had zelfs voor zijn overlijden al een paar liederen uitgezocht die tijdens zijn uitvaartplechtigheid door zijn AMK gezongen mochten worden. Hoe anders is het gelopen. Wij kijken als koor terug op een enthousiast lid, waar je altijd een beroep op kon doen; van eten tot potgrond en Superbike. Als hij kon dan was hij er.

Maar zoals altijd in het leven gaan de "gewone" dingen daarna weer "gewoon" door. Zo ook wij als mannenkoor weer gewoon de draad hebben opgepakt. Ik krijg zelf het idee tijdens de repetities, dat we er maar een paar weekjes tussenuit zijn geweest. Maar het was toch echt twee jaar. Zijn er dan nog zaken die anders zijn dan voor die tijd?

Aan het enthousiasme ligt het niet, dat was er altijd al en is tijdens deze stilte periode er niet minder op geworden. De opkomst kan altijd beter, al hebben we er over het algemeen niet over te klagen. De trouw van de leden, helemaal geen klagen. Er heeft slechts 1 lid afgezegd tijdens de coronapandemie. Ook het doel waar wij naar toe werken ligt helder en duidelijk voor onze ogen. Voor het zomerreces aanbreekt hebben we nog een aantal repetities te gaan en die zullen we hard nodig hebben om het repertoire volledig onder de knie te krijgen. En ik heb er 100% vertrouwen in dat dit goed komt. Niet alleen in onze eigen bijdrage, maar ook die van andere disciplines. Als je het geheel overziet dan zijn er een flink aantal mensen hard aan het werk om van 5 november een mooie, succesvolle en gevarieerde avond te maken voor hopelijk veel toeschouwers.

Ons volgende jubileum evenement is het etentje in de "Ponderosa" in Assen. Bij het schrijven van dit stukje proza ben ik niet exact op de hoogte van het aantal deelnemers, maar ik hoop op een gezellig grote opkomst in een zeer ontspannen sfeer, samen met de partners en ereleden. Als het eten, het drinken, de sfeer en het weer ook nog een beetje meewerken, wat kan er dan nog stuk?

Onvermijdelijk kom ik toch nog op de zomervakantie. Velen van ons gaan niet in het hoogseizoen, maar juist ervoor en erna. Een beetje weg van de drukte en de bijbehorende hogere prijzen. Het bestuur, en ikzelf als onderdeel daarvan, wensen jullie een goede en fijne tijd met mooi weer en op zijn tijd een klein buitje regen, om de "zang"accu weer helemaal op te laden. En blijf vooral gezond!

Een vriendelijke groet van

Wim van Dijke

**ASSER
MANNENKOOR**

EEUWIG JONG

Nieuws van de Activiteiten- en Jubileumcommissie

In het kader van het 100 jarig bestaan, zijn er naast het jubileumconcert "Eeuwig Jong" op 5 november 2022, nog een tweetal feestelijke activiteiten gepland:

- **11 juni 2022**

Een buffet ter ere van de oprichting van het Asser Mannenkoor in de Ponderosa

- **24 september 2022**

Grote feestavond met muziek en Drents cabaret.
Dit samen met de vrienden en sponsors van het Asser Mannenkoor in het Huis van de Buurt De Schulp.

Houd deze data vrij!

Nadere informatie en uitnodigingen ontvangt u nog van ons.

AlleMansKroniek

Positieve kritiek horen we graag.

Stuur je reactie naar: redactie@assermannenkoor.nl

Ach mannekes

Marian Vesseur regisseert, zoals jullie allemaal weten, ons jubileumconcert *Eeuwig Jong* op 5 november. Je kunt niet zeggen dat Marian niet voortvarend aan de slag is gegaan. Haar inzet, haar professionaliteit verdient alle lof. Daar valt geen speld tussen te krijgen. Doe ik dan ook niet. Zinloos.

Toen wij de eerste gesprekken met haar voerden hebben we haar duidelijk gemaakt dat het koor het domein van Marco is. Zij mag om het koor heen aanrotzooien zoveel als ze maar wil, als ze maar van het koor afblijft. Dat staat (en zit als het kan) en zingt.

Naar eigen zeggen had ze dat begrepen. Ik zeg hier bewust 'naar eigen zeggen', want ik ben er nog niet helemaal van overtuigd of ze ook werkelijk weet wat voor vlees ze in de kuip heeft. Als ik ons zo zie staan/zitten/hangen, dan bekruipt mij wel eens het gevoel dat menig koorlid niet altijd, laat ik maar zeggen beschaafd formuleren: altijd helemaal even scherp is.

En als ik dan naar de invulling van de avond kijk, zoals die Marian voor ogen staat, dan slaat me de schrik om het hart. Dit gaat nooit goed.

Tijdens een repetitie werd al duidelijk dat niet iedereen precies had begrepen wat werd bedoeld met 'een helm, een muts, een pet of een baret'. Het lijkt haar namelijk een leuk idee dat wij, arme drommels, bij een aantal nummers bijpassende hoofdeksels op onze kale kruinen plaatsen. Een zeemansmuts bijvoorbeeld bij *De Vondeling van Ameland* en een helm bij *Band of Brothers*. Dat idee een beetje.

Mijn god wat een Babylonische spraakverwarring had alleen die repetitie al. De koorleden hadden van alles meegenomen: een muts met de tekst *Texel* erop, een wollen muts, een basketbalpet, een alpinopet, een baret van de commando's (ik zweer het je) en ga zo maar door. Een niet onaanzienlijk deel van het koor was überhaupt vergeten iets mee te nemen. Daar schaar ik mezelf ook onder.

Ach mannekes, wat een vertoning.

En dan heb ik het nog eens niet gehad over het gele brilletje dat we op moeten zetten. En soms moeten we een stropdas om, dan weer moeten we een vlinderstrik voor. Op enig moment alleen een gilet en bij een ander nummer ons witte colbert.

Ik voorzie chaos, beste mannen en een huilende, zich de haren uit het hoofd trekkende regisseuse, die zoveel onbenulligheid in haar ergste nachtmerries niet had kunnen voorzien. Ze had het toch allemaal zo duidelijk uitgelegd.

We hebben nog even tot 5 november, maar ik kan alleen maar zeggen dat wij allemaal alerter moeten zijn en beter moeten opletten wat Marian allemaal wil. En Marian, als je dit leest: neem ons - stap voor stap - aan de hand mee om jouw ideeënwereld vorm te geven. Dan komt het toch allemaal wel weer goed.

Wim Kunst

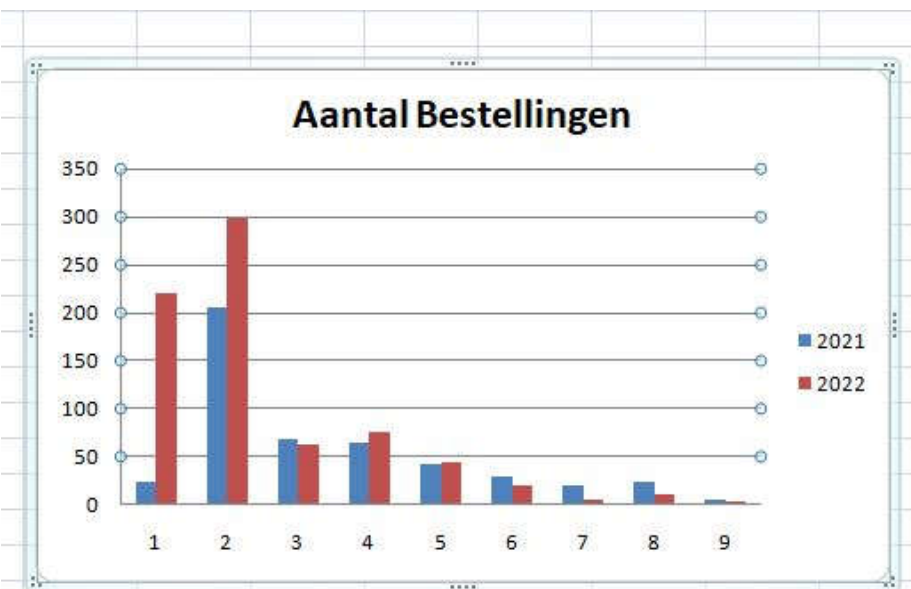
Potgrondactie 2022

door: Pierre Krebbers

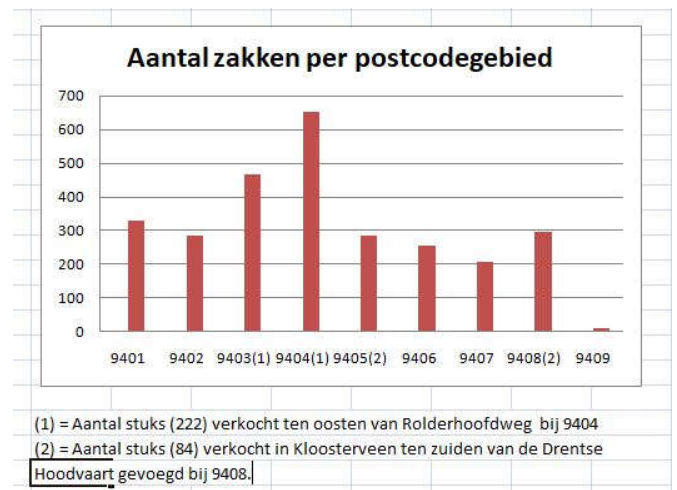
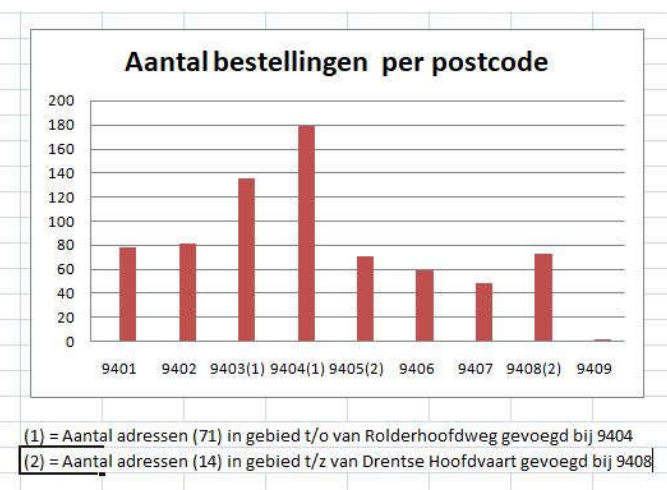
Evenals afgelopen jaar heeft de commissie besloten om de potgrondactie weer online te laten verlopen via de website en door in bepaalde gedeelten van Assen te flyeren. Naast het flyeren hebben we de bewoners van Assen ook op de hoogte gebracht via advertenties in de Asser Courant en via advertenties in de verschillende buurtbladen. Dat dit goed heeft gewerkt blijkt wel uit het feit dat de totale verkopen ten opzichte van afgelopen jaar met 27 % is gestegen, namelijk van 2340 zakken in 2021 tot 2970 zakken in 2022. Ook de bestellingen uitleveren is soepel verlopen door medewerking van een aantal van onze leden.

Ik wil dan ook alle mannen die hun medewerking hebben verleend op een of andere manier, bedanken voor hun medewerking.

Onlangs bereikte ons het droeve bericht dat Wim Bonnen is overleden. Wim heeft jarenlang in de commissie meegedraaid en was met name betrokken bij de indeling van de wijken en de indeling van de ploegen in de tijd dat wij nog de deuren langs gingen om proberen de potgrond te slijten. Daarnaast zorgde Wim ervoor dat het bij Sluijter altijd netjes opgeruimd was. Met name het laatste jaar ging de gezondheid van Wim zienderogen achteruit, wat echter geen beletsel was om de commissievergaderingen toch bij te wonen. Wij wensen familie en vrienden sterkte met dit zware verlies.

aantallen per week vanaf januari

TANGO

Thuis hadden wij draadomroep.

Thuis, dat was in Den Haag, in de jaren 50 en 60.

Draadomroep, ook wel radiodistributie geheten had vele voordelen.

Je had kwalitatief goede radio ontvangst. En je hoefde geen (dure) radio zelf te kopen. Het volstond met een rechthoekige luidspreker met van dat bruine luidsprekerdoek en een metalen, bronzen omhulsel. En een ovale schakelknop voor zenderkeuze en volume. Abonnement nam je bij de PTT.

Hoewel de kwaliteit veel beter was dan van de (toen) buizenradio's, die veel gekraak en gepiep gaven, was de zenderkeuze beperkt. Met zo'n buizenradio kon je (althans volgens de display) de hele wereld ontvangen, Barcelona, Boedapest, Buenos Aires. Met draadomroep slechts een paar zenders.

Wij luisterden dan naar The Ramblers, onder leiding van Theo Uden Masman, met zang van Marcel Thielemans, ook trombonist bij dat orkest.

En... naar Malando met zijn tango/rumba orkest en zang van Maria Zamora! Malando heette eigenlijk Arie Maasland en Maria eigenlijk Marietje Jansen! Maar "what's in a name"! Het klonk in onze oren authentiek! Echt Spaans/Zuid-Amerikaans!

Toen ik naar de middelbare school ging vonden mijn ouders(vooral mijn moeder!) dat ik toch ook maar op dansles moest. Bij dansschool Ruby Dorani. Naast the jive en the foxtrot, natuurlijk ook de chachacha en de tango! Een danscarrière is het nooit geworden en de afsluiting was ook geen succes.

Daarna studeren in Rotterdam. Lid van een studentenvereniging. Onderdeel van de ontgroening was het instuderen van allerlei pikante liederen, als: " A,B,C en ik ging toen met haar mee". En van de zeeman die na de oorlog terugkeert in het kapot gebombardeerde Rotterdam en dan gaat zwerven over Katendrecht.

En over Marjolein!

Een lied op de melodie van een tango van Malando, Ole Guapa! De eerste regel: luidde: "In Drenthe woonde een hoertje en haar naam was Marjolein...".

De rest zal ik de lezer besparen, want Johan Derksen zou jaloers op mij worden....

Begin jaren zeventig verhuisden wij naar Assen, naar Drenthe.

Maar Marjolein ben ik nooit tegen gekomen.

Maar als ik die tango op de radio hoor dan denk ik aan haar!

Gerrit Eerland

Beste vrijwilliger,

Mede door jullie inzet is de pasjescontrole op het TT-circuit weer succesvol verlopen. Wij bedanken jullie dan ook voor de manier waarop jullie deze klus geklaard hebben. Ook dit jaar was het weer nodig om af en toe te improviseren. De manier waarop jullie hiermee omgegaan zijn hebben wij als bijzonder goed ervaren. Nogmaals bedankt en wij hopen dat jullie volgend jaar april weer allemaal zullen deelnemen als we weer een oproep doen.

Hans Bodewus
Pierre Krebbers
Herman de Koning

Het is mogelijk de oefenbestanden die Marco heeft ingezongen, te beluisteren via onze website. Natuurlijk eerst inloggen met gebruikersnaam **assermannenkoor** en wachtwoord **amk1922**. Plaats de cursor daarna op **Download muziekpartituren** en kies in het submenu voor **Mp3 oefenbestanden**.

Mooi om in de komende periode ook thuis te oefenen.

Succes !

IN MEMORIAM

WIM BONNEN

Hij was bariton. Stond op de eerste rij. Vaak naast Lambke Bartelds.

Geboren in 1943 in Schieven op een boerderij. Had een heerlijke jeugd. Hutten bouwen in het bos, zwemmen in het Deurzer diepje. Na de basisschool naar de technische school, opleiding in het timmervak.

Eerst 5 jaar als timmerman gewerkt, daarna 7 jaar in dienst van de Timmerwinkel aan de Groningerstraat. Vervolgens drie jaar beheerder van de Boerderij in Pittelo. Dat lag hem niet zo, dus weer gesolliciteerd. Dit keer werd het bedrijfsleider bij een bouwmarkt van Fred van der Werf. Na het faillissement van Van der Werf, vertegenwoordiger van een meubelbedrijf. Ook dat bedrijf ging failliet.

Toen liep hij Berend Ziengs tegen het lijf, ze kenden elkaar nog van vroeger. Hij ging helpen met de inrichting van een nieuw Scapino filiaal in Apeldoorn. Daarna werd hij er bedrijfsleider en verhuisde samen met Coby naar Apeldoorn. Vervolgens hetzelfde in Epe en in Beilen. In totaal 18 jaar Scapino. Door fysieke problemen, afgekeurd, in de WAO en daarna de pré-vut.

Teruggekeerd naar Assen werd hij in 2001 lid van het Asser Mannenkoor. Naast het zingen maakte hij zich zeer verdienstelijk bij de potgrondactie. Wim zorgde voor de wijkindeling en de ploegenindeling. Daarnaast was hij "stationschef" bij Sloots. Ook was Wim jarenlang actief in de Reis- en activiteiten Commissie.

Enkele weken voor zijn overlijden was Lambke nog bij hem op bezoek.

Leonard Cohens Hallelujah gaat (waarschijnlijk) over een moeizame liefdesrelatie

Waar gaat het lied van Leonard Cohen (1934-2016) eigenlijk over? Over de betekenis van de liedtekst bestaan meerdere theorieën. Omdat uitvoerende artiesten verschillende ideeën en gevoelens bij de tekst hebben, leggen ze ook verschillende emoties in hun vertolkingen. Leonard Cohen heeft zelf nooit veel over de betekenis van Hallelujah losgelaten, maar kort na de eerste opname van het nummer heeft hij gezegd:

"There are many hallelujahs that exist and the perfect and broken ones have equal value, it's a desire to affirm my faith, not in a formal religious way, but with enthusiasm and emotion."

(Er bestaan veel halleluja's en de ongeschonden en kapotte zijn evenveel waard. Het is een verlangen om mijn geloof te bekrachtigen. Niet op een formele religieuze manier, maar met enthousiasme en emotie.)

De tekst is geschreven in de eerste persoon enkelvoud en gaat in grote lijnen over een moeizame liefdesrelatie met de jij-persoon. Zoals hij eerder gedaan had (bijvoorbeeld in Suzanne) maakt Cohen gebruik van metaforen uit de bijbel.

Als we het hele lied zouden zingen zou het misschien duidelijker worden. Zo vraagt hij zich af of er wel een god bestaat: 'Well, maybetheres a God above'...

In de eerste twee coupletten wordt verwezen naar Koning David en zijn relatie met Batseba. Het eerste couplet verwijst naar zijn muzikaliteit, die in 1 Samuel 16:14-23 terug te vinden is. In het tweede couplet wordt in de zin 'You saw her bathing on the roof' verwezen naar David die Batseba vanaf het dak van zijn paleis zag baden (2 Samuel 11:2-5). De zinsnede 'and she cut your hair' uit hetzelfde couplet lijkt echter te slaan op het verhaal van Simson en Delila. Zij knipte Simsons haar af om hem machteloos te maken tegen de Filistijnen (Richteren 16:17-19).

Wim Kunst

Op de volgende pagina de complete tekst (behalve de halleluja's):

Hieronder de complete tekst (behalve de halleluja's:

Now I've heard there was a secret chord
That David played, and it pleased the Lord
But you don't really care for music, do you?
It goes like this, the fourth, the fifth
The minor falls, the major lifts
The baffled king composing Hallelujah

Your faith was strong but you needed proof
You saw her bathing on the roof
Her beauty and the moonlight overthrew her
She tied you to a kitchen chair
She broke your throne, and she cut your hair
And from your lips she drew the Hallelujah

Well, maybe there's a God above
As for me all I've ever learned from love
Is how to shoot somebody who outdrew you
But it's not a crime that you're hear tonight
It's not some pilgrim who claims to have seen the Light
No, it's a cold and it's a very broken Hallelujah

Well people I've been here before
I know this room and I've walked this floor
You see I used to live alone before I knew ya
And I've seen your flag on the marble arch
But listen love, love is not some kind of victory march, no
It's a cold and it's a broken Hallelujah

There was a time you let me know
What's really going on below
But now you never show it to me, do you?
And I remember when I moved in you
And the holy dove she was moving too
And every single breath we drew was Hallelujah

Now I've done my best, I know it wasn't much
I couldn't feel, so I tried to touch
I've told the truth, I didn't come to fool you
And even though it all went wrong
I'll stand right here before the Lord of song
With nothing, nothing on my tongue but Hallelujah

De voorlopers van het Asser Mannenkoor

Door Fons van Tol bijeen gegaard uit oude krantenberichten

Deel 2

Op 17 februari 1909 wordt het Assen's Mannenkoor ontbonden. Maar in de zomer van datzelfde jaar, om precies te zijn op zondag 1 augustus, wordt door de vereniging "Harmonie" in de tuin van Bellevue een openluchtconcert gegeven met medewerking van het ruim dertig man sterke "Mannenkoor Hoogezand-Sappemeer". De dinsdag daarop verschijnt een lovende recensie in de Provinciale Drentsche en Asser Courant. Daar reageert een zekere G. Lebbe onmiddellijk op met een ingezonden brief waarin hij zich afvraagt waarom er wel een koor van buiten Assen kan optreden, maar er kennelijk voor een eigen koor uit Assen onvoldoende steun is. Aan belangstelling van het publiek kan het niet liggen. Er zijn al eerdere initiatieven geweest, maar die zijn alle gestrand, omdat door gebrek aan donateurs de contributie voor veel leden te hoog werd. Er moet toch een mogelijkheid te vinden zijn om in de sterk verzuilde samenleving van die tijd een koor op te richten waarin ook minder draagkrachtigen een plaats kunnen hebben.

Is het bestaan van een Assen's Mannenkoor mogelijk?

Ik heb mij steeds deze vraag gesteld en ben altijd tot het antwoord moeten komen, dat er wel degelijk een koor kan bestaan, als de noodige medewerking er maar is. Doch het heeft den schijn, alsof hier geen behoefte wordt gevoeld aan een koor dat zich mag laten hooren! Reeds verscheidene malen is het geprobeerd, van de zijde der werkende leden, doch steeds moest het weder ontbonden worden, door het gebrek aan het financieele deel, dat toch bij een plaats als Assen, beslist niet mocht voorkomen! De werkende leden zijn er, dus daaraan ligt het niet, dat is trouwens altijd gebleken.

Zoo heeft men nu weder een mannenkoor op laten treden in „de Harmonie" uit Hoogezand-Sappemeer, maar toen indertijd een Assen's mannenkoor bestond, gevoelde men daar niet veel voor, doch uit andere plaatsen was dit iets anders, ofschoon met het volle respect over het goed beantwoorden van het doel dezer plaatselijke vereeniging kan gesproken worden, terwijl het plaatselijk (overleden) mannenkoor toch ook wel in staat was een dergelijk concert te geven!

ASSEN, 28 Augustus.

Onder den naam „Assen's Mannenkoor" is hier ter stede weder opgericht een mannenzangkoor. Thans 24 leden tellende, hoopt men dat dit getal spoedig zal worden verdubbeld.

Als directeur zal optreden de heer H. v. Vessem, terwijl als bestuursleden werden gekozen de heeren G. C. Th. Lebbe, voorz., Th. H. Rompelman, secr., Jac. Engels, penningm., J. Barkhof en W. Neisingh, commissarissen.

Het bericht werd goed begrepen. Nog diezelfde maand wist de briefschrijver voldoende mannen om zich heen te verzamelen en werd - wederom - een koor opgericht met meteen al 24 leden.

Er is de daarop volgende winter kennelijk stevig gerepeteerd, want begin februari 1910, het koor is dan precies zes maanden oud, verschijnt al de eerste aankondiging van een te houden concert. Maar er is wel geld nodig, dus er wordt een PR-campagne opgestart: huis-aan-huis folders om op deze wijze donateurs te werven.

De alhier ten vorigen jare op nieuw opgerichte Mannenzangvereeniging, directeur de heer Van Vessem, stafmuzikant alhier, heeft het plan om in den loop der volgende maand kennis met het Asser publiek te maken. Deze vereeniging, Assen's Mannenkoor genaamd, heeft n.l. het voornemen om alsdan in 't café „Bellevue" eene uitvoering te geven voor hare leden en donateurs. Om het aantal donateurs zoo groot mogelijk te maken, zal binnenkort den ingezetenen eene circulaire worden toegezonden.

Op 19 maart is het dan zover. Het eerste concert van het Assen's Mannenkoor. "Het programma vermeldt naast een aantal liederen voor koor, eenige kwartetten en vioolsolo's. Tot slot natuurlijk bal, wat altijd gebleken is een aantrekkingskracht meer te zijn."

„Assen's Mannenkoor“
Directeur de Heer H. VAN VESSEM.

Uitvoering
— op —
Zaterdag 17 December 1910,
's avonds 8 uur,
in 't Café „BELLEVUE“.
Na afloop BAL.

Introductiekaarten verkrijgbaar bij J. L. GUBBELS, Café „De Kroon“, Ged. Singel; G. ROZEBOOM, Witterweg; L. WEGGEMANS, Kl. Marktstraat, en R. STUVEL, Rolderstr. 117.

Volks-Uitvoering
— op —
Zondag 18 December 1910.

Kaarten hiervoor verkrijgbaar 's avonds aan de Zaal tot 8 uur precies, à 10 cent.

 Zij, die zich als **Kunstlievend Lid** wenschen aan te melden, kunnen zich aan bovenstaande adressen vervoegen.

HET BESTUUR.

In die tijd was het gebruikelijk dat dergelijke uitvoeringen werden gegeven voor leden en hun introducee's en voor wat wij nu 'vrienden van' zouden noemen. Het was dus een besloten gezelschap, zoals we dat nu nog bijvoorbeeld terugvinden in de naam "Wiener Musikverein". Maar het Assen's Mannenkoor ging toch ook een stap verder. Een goed jaar na de oprichting durfde men het aan een voorstelling te geven ook voor het gewone publiek, zodat het volk, dat zich niet kon veroorloven lid te worden van de vereniging, toch kon genieten van al het moois dat het koor te bieden had.

Er moest natuurlijk wel verschil zijn: de volks-uitvoering werd niet met een bal afgesloten.

De winter ging voorbij, het voorjaar kwam. Tijd voor het volgende concert. Aan enthousiasme ontbrak het kennelijk niet, maar aan leden nog steeds. Het verslag in de plaatselijke krant eindigt met de opmerking: "Jammer is het, dat deze zangvereniging over slechts weinig leden beschikt. Nu moest men met een klein koortje zingen, ofschoon er in Assen toch wel zooveel "zang-animo" bestaat, dat Assen's Mannenkoor met een flink bezet koor voor den dag kon komen."

Het lukt toch niet erg nieuwe leden aan te trekken. In januari 1912 worden er zelfs per advertentie 1e tenoren gevraagd. Toch geeft het koor op 23 maart nog een uitvoering waarin vier liederen ten gehore worden gebracht. Maar de recensent moet wel opmerken dat "Het koor heeft verscheidene leden gewonnen in den laatsten tijd, doch ook

Assen's Mannenkoor.

 Eovengenoemde Vereeniging zag gaarne toetreding van

1e Tenoren.

Aanmelding elken Vrijdagavond tus'schen 8 en 10 uur in het Hotel NANNINGA.

HET BESTUUR.

eenige flinke krachten verloren". Het loopt ook dat jaar niet storm met nieuwe aanmeldingen, zodat het bestuur in augustus een vergadering belegt "waarin zullen worden besproken middelen om het aantal leden uit te breiden en het koor weder op sterkte te brengen." De vergadering levert weer enkele aanmeldingen op, maar toch niet voldoende. Dan doet het bestuur een noodgreep. Als het niet met alleen maar mannen lukt, dan maar een gemengd koor. Op 17 januari 1913 is er een openbare bijeenkomst, waarin dames en heren worden uitgenodigd toe te treden tot dit nieuwe koor. Dit heeft succes. Aan het eind van die avond hebben zich 70 koorleden aangemeld.

Uitnoodiging.

 Wegens voorgenomen omzetting van ASSEN's MANNENKOOR tot een **Gemengd Koor**, zag onderstaande Commissie gaarne

opkomst van Dames en Heeren

op a.s. **Vrijdag 17 Jan.**, des avonds 8 uur, in Hotel **NANNINGA**.

De Commissie

J. L. GUBB
L. WEGGEN
A. LUNSHO
C. ROZEPO
G. STUVEL

In juli van datzelfde vindt er nog een uitbreiding plaats: een kinderkoor met direct al 150 kinderen. Al met al een enorm gezelschap dat zich aan het eind van de winter presenteert in een grootse voorstelling. Vrijdag 13 maart in de grote zaal van het Concerthuis.

Maar uit de kritiek die daags daarna in de plaatselijke krant staat blijkt meteen dat dit koor zijn oorsprong als mannenkoor verloren is. "Het valt echter de betreuren dat ook deze vereeniging lijdt aan de kwaal waaraan zoo menige andere vereeniging gaat, n.m.l. de dunne bezetting van tenoren en bassen."

Een jonge vereeniging zal Vrijdag 13 Maart haar eerste werk aan 't oordeel van 't publiek overleveren. De gemengde zangvereeniging „Assen”, lid van den Bond van Gemengde Zangvereenigingen in Nederland, zal alsdan, onder leiding van haar directeur, den heer H. van Vessum, in de groote zaal van het Concerthuis het eerste concert geven. Het geldt hier een flinke, krachtige vereeniging, bezielde met de ware levenslust, die belangstelling vraagt voor een mooie volkskunst. De zaken worden degelijk aangepakt, want niet alleen het „groote” koor zal zich dien Vrijdag doen hooren, maar ook het kinderkoor, terwijl de medewerking van beproefde krachten verkregen is. Mevr. Gerlach—van Rhijn, de in Assen zoo goede bekende zangeres, zal de solo-partijen vervullen, de Groningsche pianist Alb. Geraerts bespeelt den vleugel.

En dan wordt het stil.

31 Juli 1914. Algehele mobilisatie. Alle militairen, actieve en reservisten, worden opgeroepen om het vaderland te verdedigen. Henk van Vessum, de directeur van het koor, is stafmuzikant en moet naar post op de Harskamp. Oorlog voeren is er gelukkig niet bij, want in 1916 wint hij nog met zijn koor van militairen prijzen op een concours in Arnhem. Maar het koor in Assen is dan in volledige lockdown. In december 1918 is de oorlog voorbij en worden er weer pogingen ondernomen om de gemengde zangvereniging nieuw leven in te blazen, maar dat loopt op niets uit.

Als begin 1922 het leven weer zijn normale loop gevonden heeft, ontstaat er toch weer een initiatief om te komen tot een mannenkoor. Maar dat is een heel ander verhaal.

(Uit: LIBELLE)

Heel HOLLAND ZINGT

Wat samen zingen met ons doet

Het kan een magische ervaring zijn: samen de mooiste muziek maken, gewoon met je stem. Bovendien is zingen in een koor goed voor hoofd en hart, zeggen experts.

Francine Postma zoekt uit hoe dat zit.

Tekst FRANCINE POSTMA

Als elfjarige hoorde ik voor het eerst meerstemmig zingen, op een antroposofisch kinderkamp. De leiding, twintigers en dertigers, zong ons elke avond in slaap met de mooiste koorliederen. Na die zomer wilde ik niets liever dan zelf in een koor zingen om dat gevoel weer op te roepen: die harmonie, dat opgaan in een groter geheel.

Afstemmen

Intussen heb ik in heel wat koren gezongen, van gospelkoor tot close harmony, en nog steeds heb ik een zwak voor meerstemmig zingen. Het doet iets met me, meer dan solozang. Volgens hoogleraar neuropsychologie Erik Scherder is dat niet verwonderlijk. "Samen zingen geeft een gevoel van verbondenheid en kracht. Dat komt doordat er oxytocine bij vrijkomt, het 'knuffelhormoon'. Dat vergroot de empathie. Als je samen zingt, moet je bovendien synchroniseren, op elkaar afstemmen. Iedereen doet z'n best om in hetzelfde ritme te zingen, dat doet een beroep op verschillende delen van het brein. Dat synchroniseren is evolutionair bepaald. In de oertijd vergrootte het je overlevingskansen als je op de ander afstemde, in het ritme van de groep bewoog. Dat werkt nog

steeds zo. Niet voor niets gaan mensen vaak samen wandelen als ze een moeilijk gesprek moeten voeren – ook dan moet je op elkaar afstemmen. Als je samen muziek maakt, moet dat ook nog eens letterlijk. Dat geeft een goed gevoel. Wat doen mensen nadat er iets heftigs is gebeurd, zoals een aanslag? Ze komen samen en gaan

"Als ik zing, voel ik dat er energie vrijkomt"

zingen. Daarmee zeggen ze eigenlijk: 'Jullie krijgen ons er niet onder.' Hetzelfde zie je bij voetbalwedstrijden. Samen zingen is een vorm van bonding."

Heilzaam

En dan geeft zingen ook nog eens een goed gevoel. Je wordt er gelukkig van, het kan zelfs heilzaam werken, zegt muziektherapeut en dirigent Antien Frets. Ze ontdekte dat aan den lijve. Ruim anderhalf jaar geleden viel ze hard op haar hoofd en hield daar een hardnekkige hersenschudding aan over. Ze kon bijna niks meer. "Omdat ik toch iets muzikaals wilde doen, heb ik me opgegeven voor online zingen bij >

"BIJ SAMEN ZINGEN ONTSTAAT ER EEN GEVOEL VAN VERBONDENHEID"

Bert van de Wetering. Zijn methode "Zing als vanzelf" is gericht op zingen vanuit het hele lijf. Ik had energie voor twee minuten zingen, maar die benutte ik helemaal en daarna voelde ik me beter. Mijn hele lichaam ging stromen. Ik voelde dat er energie vrijkwam, een trilling die goed voor me was." Die heilzame werking is nog sterker bij samen zingen. "Als samen zingen goed gaat, voel je iets gezamenlijks ontstaan, dat heet 'de koorklank'. Als die tot stand komt, is dat magisch. Het gebeurt door naar elkaar te luisteren. Wanneer het lukt, is dat bevredigend én bevestigend. Je voelt je niet meer alleen."

Een van Antiens eigen koren, *Nova Zembla*, bestaat uit mensen die met kanker te maken hebben of hebben gehad. In Nederland zijn er circa 35 van dit soort koren, onder het motto: zingen voor je leven. Ze zijn opgericht door Stichting Kanker in Beeld. "De meeste mensen in dit koor weten al heel lang dat ze ziek zijn, of hebben er al lang mee te maken. Het koor is daardoor behoorlijk lichtvoetig. Natuurlijk is het thema altijd voelbaar, als iemand een slechte uitslag krijgt, wordt die ook gedeeld. Maar het zingen gaat altijd door. Al ben je ziek, je voelt je levend als je zingt."

Iedereen kan het

Er gebeurt nog meer tijdens het samen zingen. Uit Zweeds onderzoek bleek dat de hartslag van koorzangers vertraagt tijdens meerstemmig zingen, net als bij het beoefenen van yoga, en dat hun harten als vanzelf in hetzelfde ritme gaan kloppen. Helaas denken sommige mensen dat zingen in een koor niet voor hen is weggelegd. Onterecht, zegt Antien Frets. "Iedereen kan zingen. Het is een non-verbale manier van communiceren die iedereen beheerst vanaf de geboorte. Er is altijd een koor voor jou, je moet soms alleen even zoeken en bedenken: wat wil ik, waar houd ik van, welk niveau is belangrijk voor me? Check websites, luister, vergelijk. Kijk vooral, live of op filmpjes, hoe vrolijk de mensen die zingen eruitzien, of ze stilstaan of bewegen. Maar vooral: ga het gewoon doen!" □

Marlou (52): "Het koor is mijn familie geworden"

"Mijn vader én mijn moeder waren koordirigent en ik zat al jong in een kinderkoor. Toen ik vijftientig jaar geleden naar Amsterdam kwam om te studeren, ging ik dan ook meteen op zoek naar een koor. Een folder over een gospelworkshop maakte me nieuwsgierig, die muziek kende ik eigenlijk niet. Ik kwam terecht in een groep uitgesproken vrouwen met een heel eigen geluid. De dirigent was een krachtige vrouw die goed leiding gaf, maar ons tegelijkertijd vrij liet. We leerden improviseren, buiten de lijntjes kleuren. Uit die workshop ontstond gospelkoor *Rise and Shine*. Elke donderdagavond repeteerden we, daarna gingen we naar de kroeg waar we diepe gesprekken voerden over het leven en de liefde. Helaas was het verloop groot, en dat brak me op. Ik wilde dat het koor zich ontwikkelde, beter werd, het ging me niet snel genoeg. Daarom ben ik eruit gestapt. Maar na een jaar miste ik het samen zingen en de mensen te erg, dus ben ik teruggekomen. Vanaf dat moment ging ik het koor anders zien. Minder oordelend, meer als gegeven. Het koor werd mijn familie. Terugkijkend is het een geweldige leerschool geweest. Ik heb er geleerd om mensen die anders in elkaar zitten dan ik te waarderen. Juist die variatie is mooi, en de muziek brengt ons allemaal samen."

riseshine.nl